

der hidtil og navnlig sidste Gang er passeret her i Stutterisagen, kun som en bestemt Misbilligelse fra Rigsdagens Side af den Maade, hvorpaa man indtil nu er gaaet frem i denne Sag. Jeg troer, at den Skjæbne, som det Lovforslag fik, der sidst blev bragt frem her, hvilken synes at være meget mistroende for Ministerens nu foreliggende Forslag, væsentlig har havt den Betydning, at man har villet vise Regjeringen, at det er nødvendigt, at der gøres en betydelig Forandring i denne Retning, og, for at Rigsdagens Billie kunde bestemt fremtræde, begjænte den med at vedtage denne Lov om aldeles at slaae Stamsutteriet ihjel; jeg seer ikke heri en Tilkjendegivelse fra Rigsdagens Side af, at man, naar Regjeringen ikke strax kunde gaae ind paa denne Lov, ikke vilde være tilbøjelig til at ændre sin saaledes engang udtalte Mening; den lovgivende Magt bestaaer jo af flere Bestanddele, men der har ikke hos dem alle været den Enighed om denne Sag som i nærværende Thing. Dette forekommer mig at være en tilstrækkelig Grund til, at Rigsdagen, ja, selv Folkethinget denne Gang kunde modificere sin Mening, men hertil kommer ogsaa de nye Valg, der have fundet Sted, og som dog noget have forandret Thingets Udseende. Naar der kunde synes at være en vis Vællen og Usikkerhed tilstede, forsaavidt man denne Gang kom til et andet Resultat end sidst, troer jeg forøvrigt, at dette ikke ligger saameget i en forskjellig Opfattelse fra de ærede Medlemmers Side, eller i en saa forskjellig Argumentation fra Ministerens Side som i Sagens egen indre Banffelighed. Det, der bevæger sig i Folket, kommer til Gjensyd i Folkerepresentationen, men det kan ikke nægtes, at den Enstemmighed, hvormed Lovforslaget om Stamsutteriets Ophævelse i sidste Session blev vedtaget, ikke fandtes i hele Folket. Der er meget væsentlige Tvivl i Folket, ja, maaskee endog hos dem, som i et givet Tilfælde kunde ønske at see Stamsutteriet afflattet, om det dog er rigtigt at gjøre det, og det forekommer mig, at der under saadanne Omstændigheder er dobbelt Anledning til at gaae varsomt frem. Jeg troer, at der er Anledning til at paasjønne, at den høitærede Indenrigsminister har fremlagt dette Lovforslag, hvorved der endnu engang er givet

Rigsdagen Anledning til at overveje Sagen, og Stamsutteriets Stilling vil jo desuden derefter blive væsentlig afvigende fra, hvad den nu er. Jeg skal begjænte med at fremhæve, hvad Ministeren anfaae for mindre væsentligt, nemlig at Sagen i finantsiel Henseende stiller sig langt fordelagtigere efter Lovforslaget end tidligere. Naar man gennemgaaer Forhandlingerne i forrige Rigsdagsamling, vil man finde, at der af en Rigsdagsmand, som ikke for Tilbliffet er tilstede her i Folkethinget, men som har været en af Bærerne af Modstanden mod Stamsutteriet (A. Hage), blev udtalt — og hans Opgivelser i denne Henseende have vist ikke været mangelfulde —, at det i 15 Aar har kostet 300,000 Rb., hvilket giver en aarlig Gjennemsnitssum af 20,000 Rb.; i det sidste Finantsforslag er det opført med 25,406 Rb. Sammenligne vi dette med det foreliggende Lovudkast, hvorefter der kun begjæres 10,000 Rb., medens der endvidere til Bygningsudgifter paa Finantsloven begjæres 1,200 Rb., ligger der allerede heri et betydeligt Fremfærd, men det forekommer mig, at dette bliver end mere synligt, naar man tager i Betragtning, at Lovudkastet gaaer ud paa at begrænse Udgiftsbegjæringen til disse samme 10,000 Rb. i 10 Aar, i alt Fald med Undtagelse af Udgifterne til nogle enkelte Forbedringer, som maatte være nødvendige ved Bygningerne, paa hvilke Udgiftsbetrag vi dog, vel at mærke, ikke ere bundne til at gaae ind. Rigsdagen skal kun binde sig med Hensyn til de 10,000 Rb., som omhandles i det foreliggende Lovforslag, hvorimod vi altid kunne sige Nei til de Bygningsudgifter, der maatte forlanges, hvis de skulde blive større, end Indenrigsministeren ifølge Motiverne til Lovforslaget synes at antage. Jeg troer saaledes, at der allerede i finantsiel Henseende er en Forbedring med Hensyn til Sagens Stilling, som gjør det lettere muligt for Rigsdagen at kunne følge Indenrigsministeren i den af ham foreslaaede Retning. — Man har talt om, at man kunde overlade Stutteriet til en privat Mand, hvis en saadan var at finde. Jeg skal nu ganske afsee fra den lidet Sandsynlighed, der er for, at dette vil være Tilfældet; men selv om man fandt en privat Mand, hvem man vilde ansee som stiftet dertil, hvilken